

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Zdeňka Pulkrábka, Ph.D., a soudkyně Mgr. Jany Boškové a JUDr. Ivy Hejdukové ve věci

žalobkyně:

; Mgr. [jméno] [příjmení], narozená dne [datum]

bytem [adresa]

zastoupená advokátem Mgr. Janem Knoblochem

sídlem Boettingerova 2902/26, 301 00 Plzeň

proti;

žalované:

za účasti vedlejšího účastníka na straně žalované: ; FIT LIFE DOUBRAVKA s.r.o.,
IČO 05103738

sídlem Masarykova 1201/75, 312 00 Plzeň

zastoupená advokátem Mgr. Martinem Vovsíkem

sídlem Malá 43/6, 301 00 Plzeň

Generali Česká pojišťovna a.s., IČO 45272956

sídlem Spálená 75/16, 110 00 Praha

o zaplacení 324 589 Kč s příslušenstvím

o odvolání žalované a vedlejšího účastníka proti rozsudku Okresního soudu Plzeň-město ze dne
14. 9. 2021, č. j. 30 C 159/2020-225

takto:

Rozsudek soudu prvního stupně se mění tak, že nárok žalobkyně je co do základu z jedné poloviny důvodný.

Odůvodnění:

1. Soud prvního stupně rozhodl mezitímním rozsudkem tak, že, „nárok žalobkyně je dán“. Uvedl, že žalobu, kterou se žalobkyně domáhala náhrady nemajetkové újmy (sestavající z bolestného a ztížení společenského uplatnění) a škody (spočívající v nákladech na vypracování znaleckého posudku) posoudil jako případnou škodu (újmu) z provozní činnosti žalované. Bylo proto třeba vyřešit dvě prejudiciální otázky, a to, zda na straně žalobkyně není dána spoluúčast na vzniklé újmě, a zda případně na straně žalované je splněn liberační důvod v případě, že by žalovaná prokázala vynaložení veškeré péče, kterou po ní lze rozumně požadovat, aby k újmě nedošlo. S ohledem na to i s přihlédnutím k zásadám hospodárnosti a rychlosti řízení, rozhodoval soud prvního stupně ve věci mezitímním rozsudkem. Dospěl k závěru, že posilovnu, tvořící součást sportovního centra žalované, navštěvovali především stálí klienti, nicméně to neznamená možnou rezignaci žalované na prevenci a předcházení vzniku úrazů, jak žalovaná učinila (stroje nebyly opatřeny návody ke správnému užití, klienti nebyli obligatorně poučeni obsluhou, klienti nepodepisovali prohlášení o poučení, obsluha neměla řádné profesionální zaškolení, v posilovně absentoval stálý dozor, počet zaměstnanců byl poddimenzován, údržbu strojů neprováděl profesionál či specializovaná firma, ve fitness nepůsobili tzv. kmenoví trenéři či instruktoři). Žalovaná tedy nevyňala veškerou péči, kterou po ní lze rozumně požadovat, a proto nebyly splněny podmínky pro její liberaci. Žalobkyně byla v době úrazu sice vrcholovou sportovkyní, avšak v úplně jiném sportovním odvětví než fitness. Nevyužívala služeb osobního trenéra, nikdo jí nevysvětloval, jak na stroji cvičit. I jiní klienti fitness centra se drželi madla ze strany, žalobkyně daný posilovací stroj takovým způsobem používala několik let bez sebemenších problémů, a proto její jednání nelze považovat za exces zakládající její spoluúčast či dokonce výlučnou odpovědnost. Žalobkyně nemohla očekávat, že k úrazu výše popsáním způsobem dojde. Pouhou spekulací je tvrzení žalované, že i kdyby stroj byl opatřen návodem, žalobkyně by tento návod stejně nerespektovala. S ohledem na to dospěl soud prvního stupně k závěru, že nárok je co do základu po právu. Výše nárokováné újmy (škody) bude věcí dalšího dokazování.

2. Proti rozsudku se odvolala žalovaná a vedlejší účastník.

3. Žalovaná vytkla rozsudku soudu prvního stupně nesprávná skutková zjištění. Nesouhlasí dále s tím, že daný případ má být posuzován jako odpovědnost za škodu způsobenou provozní činností. Škodlivý následek nebyl způsoben povahou činnosti žalované, ale výlučně chováním žalobkyně, která při používání stroje jej nedržela za určená madla, ale mimo ně. Jednalo se o zcela zásadní neopatrnost žalobkyně, riskantní chování, které bylo zjevným, náhlým a nepředvídatelným excesem z jinak běžného jednání (v této souvislosti odkázala žalovaná na judikaturu Nejvyššího soudu). Žalovaná nesouhlasí ani s tím, že neprokázala vynaložení veškeré péče, kterou po ní lze rozumně požadovat, aby k újmě nedošlo. Je třeba zohlednit dobu, kdy k úrazu došlo, přihlédnout ke specifikám provozu a individuálním okolnostem. To však soud prvního stupně řádně nečinil a vše posuzoval spíše s přihlédnutím k dnešním poměrům, ačkoli je zřejmé, že požadavky na způsob vedení jednotlivých provozů a zajištění bezpečnosti se neustále zpříšňují. Výslechy svědků bylo prokázáno, že návštěvníci byli poučováni o používání strojů, v drtivé většině však návštěvníky posilovny byli dlouholetí a zkušenější cvičící. Žalobkyně byla řádně seznámena s provozním řádem a je nereálné, aby jako velmi častá návštěvnice neměla s používáním cvičebních strojů zkušenosti. Údržba strojů byla pravidelně a řádně prováděna a je nepodstatné, zda specializovanou firmou či nikoli. Praxe zaměstnávání trenérů nebyla v době úrazu žalobkyně rozšířená. Provoz žalované obdobným způsobem bezproblémově fungoval mnoho let, vycházelo se tedy z prověřených a vyzkoušených situací. Žalovaná nesouhlasí ani se závěrem, že na straně žalobkyně není dána výlučná účast, popřípadě spoluúčast na dané újmě. Soud prvního stupně vyšel z nesprávných a výrazně zkreslených skutkových zjištění, podle

názoru žalované je chování žalobkyně natolik zásadní a dosahuje takové intenzity, že její spoluúčast je ve výši 100 %. Nelze uzavřít, že by žalobkyně daný stroj několik let používala způsobem, kdy by se držela mimo madla, či že by snad stroj obdobným nesprávným způsobem užíval někdo jiný, tato tvrzení nejsou prokázána žádnými důkazy, naopak, byla zcela vyvrácena. Nebyl shledán žádný jiný okamžik, kdy by žalobkyně používala cvičební stroj nesprávně, naopak byla hodnocena jako zkušená návštěvnice. Stroj chytila mimo místa k tomu určená zcela záměrně a vědomě, ačkoli byl konstruován tak, že i laikovi bylo na první pohled bez jakékoli instruktaže patrné, jaké části jsou určeny k držení. Ke škodě tedy došlo pouze a jen jednáním žalobkyně. Žalobkyně svým jednáním, a to podáním žaloby s výrazným časovým odstupem od škodné události, navíc znemožnila žalované řádnou a účinnou obranu.

4. Vedlejší účastník ve svém odvolání uvedl, že žalobkyně jednala riskantně, a to zcela záměrně, nebylo proto v mezích možností žalované jí v takovém neočekávaném jednání zabránit. Žalobkyně byla dlouholetou klientkou žalované, měla se cvičením zkušenosti. Podstatou zranění žalobkyně je skutečnost, že se rozhodla nedržet madla, což sama uvedla ve své účastnické výpovědi. Jak předmětný stroj užívat, věděla. Tvrzení, že bylo běžné, že takto cvičila a nikdo jí to nevytkl, či že stroj takovým způsobem používali i jiní návštěvníci fitness centra, není podpořeno svědeckými výpověďmi. Není významné, že stroje nebyly kontrolovány profesionálními údržbáři, neboť není tvrzeno ani prokázáno, že by stroj nebyl v pořádku. Není namístě posuzovat věc jako odpovědnost za škodu vyvolanou provozní činností, a to s poukazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 3805/2009. Příčinou vzniku škody bylo jednoznačně nepředvídatelné vlastní jednání žalobkyně v rozporu se všemi pravidly bezpečnosti i její vlastní zkušenosti. Žalovaná se tedy své odpovědnosti za újmu na zdraví žalobkyně zcela zprostila, neboť vynaložila veškerou možnou péči, aby ke škodě nedošlo. Tyto požadavky musí odpovídat kritériu přiměřenosti.

5. Odvolání žalované a vedlejšího účastníka je zčásti důvodné.

6. Podle § 2924 o. z. platí, že kdo provozuje závod nebo jiné zařízení, sloužící k výdělečné činnosti, nahradí škodu vzniklou z provozu, ať již byla způsobena vlastní činností, věcí při ní použitou nebo vlivem činnosti na okolí. Povinnosti se zproští, prokáže-li, že vynaložil veškerou péči, kterou lze rozumně požadovat, aby ke škodě nedošlo.

7. Podle § 2918 o. z. platí, že vznikla-li škoda nebo zvětšila-li se také následkem okolností, které se přičítají poškozenému, povinnost škůdce nahradit škodu se poměrně sníží. Podílejí-li se však okolností, které jdou k tíži jedné či druhé strany na škodě jen zanedbatelným způsobem, škoda se nedělí.

8. Odvolací soud vychází ze skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně a doplněného při odvolacím jednání.

9. Mezi účastníky bylo nesporné, že dne 6. 6. 2017 v provozovně žalované na adrese Plzeň, Masarykova 1201/75 utrpěla žalobkyně při cvičení na posilovacím stroji označovaném jako „unožovací stroj“ (dále jen „stroj“) úraz. V důsledku uvedeného došlo k subtotální amputaci posledního článku malíku, tříštivé zlomenině hlavičky středního článku a ztrátovému poranění měkkých částí malíku pravé ruky žalobkyně. Nesporné mezi účastníky rovněž bylo, že v okamžiku vzniku úrazu (a ani nikdy předtím) nebyl uvedený stroj opatřen návodem k použití. K mechanismu vzniku úrazu odvolací soud zčásti zopakoval a zčásti doplnil dokazování podáním vysvětlení účastníků k fotografiím na č. l. 50 až 52 a na základě toho zjistil, že žalobkyně cvičila na uvedeném stroji tak, že jeho pohyblivé rameno nohou na něm položenou tlačila seshora dolů (přinožovala), čímž zvedala ocelové závaží, spojené s ramenem převody. Při tom se jí sesmeknula pravá noha, rameno se působením energie padajícího ocelového závaží vymrštilo zpět nahoru, avšak nikoli do výchozí polohy (která je na fotografii přibližně na číslici 4 hodinového ciferníku), nýbrž ještě výš (přibližně na číslici 2), kde narazilo do pevné části konstrukce v místě, kde se jí držela žalobkyně.

10. Zjištěný skutkový stav odvolací soud právně hodnotil zčásti jinak než soud prvního stupně.

11. Odvolací soud souhlasí se soudem prvního stupně v tom, že nárok žalobkyně je třeba posuzovat jako újmu z provozní činnosti žalované, a to kromě důvodů uvedených soudem prvního stupně i s přihlédnutím k judikatuře a literatuře, v níž se pojem provozní činnosti vykládá spíše extenzivněji, byť v judikatuře rozlišení jednotlivých případů není příliš jasné, neboť nejsou formulována jednoznačná kritéria, která mají být soudem zjišťována a mají předcházet závěru o tom, zda jde o škodu z provozní činnosti, či nikoli. Daný případ se podle odvolacího soudu podobá případu, který řešil Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 28. 11. 2012, sp. zn. 25 Cdo 4691/2010 (tam došlo k úrazu dítěte při návštěvě leteckého parku, kde bylo dítě zasaženo otáčivým listem vrtule, z níž byl zhotoven kolotoč). Zde Nejvyšší soud uzavřel, že se jedná o škodu způsobenou provozní činností, neboť žalovaný je provozovatelem leteckého parku, v jehož areálu je vystaven exponát vrtule – kolotoč, jež zranil žalobce, tato věc souvisí s předmětem jeho podnikatelské činnosti a je tedy věcí použitou při provozní činnosti ve smyslu – tehdy platného – § 420a odst. 2 písm. a) obč. zák. V daném případě lze analogicky uzavřít, jak učinil správně i soud prvního stupně, že žalovaná byla v okamžiku úrazu provozovatelem fitnesscentra, v jehož prostorách byl instalován stroj, na němž se žalobkyně při využívání služeb fitnesscentra zranila. Tento stroj souvisí s předmětem podnikatelské činnosti žalované, neboť prostřednictvím takovýchto strojů žalovaná své služby poskytovala. Proto je věcí použitou při provozní činnosti ve smyslu § 2924 o. z.

12. Další právní otázkou, kterou se soud prvního stupně zabýval, je hodnocení přístupu žalované k provozu posilovny a daného posilovacího stroje, tedy zda žalovaná vynaložila veškerou péči, kterou po ní bylo možné rozumně požadovat. I zde se odvolací soud ztotožňuje se závěrem soudu prvního stupně. Jednak v tom, že je možné po žalované jako provozovateli požadovat pouze opatrnost odpovídající požadavkům na bezpečnost platným v okamžiku vzniku úrazu, přičemž je třeba ji posuzovat mimo jiné i z hlediska ekonomického, jednak v tom, že žalovaná jako provozovatel této povinnosti nedostala, byť ne všechny, „závady“, které soud prvního stupně žalované vytýká, považuje odvolací soud za významné. Jedná se například o skutečnost, že stroje nebyly udržovány profesionálem či specializovanou firmou. To by snad mohlo hrát roli v okamžiku, bylo-li by prokázáno, že stroj nebyl správně udržován, či na něm byla nějaká závada. To však nebylo ani tvrzeno, ani zjištěno. Za nevýznamnou považuje odvolací soud i skutečnost, že v provozovně nepůsobili tzv. kmenoví trenéři či instruktoři fitness, přičemž zde lze souhlasit s námitkou žalované, že to v té době ani nebylo obvyklé, a rovněž skutečnost, že absentoval stálý dozor či byl poddimenzován počet zaměstnanců; bylo věcí zákazníků, zda chtějí cvičit v posilovně s minimálním personálem.

13. Co však odvolací soud považuje za velmi významné, je skutečnost, že v provozovně žalované se nacházely potencionálně nebezpečné stroje, které mohly návštěvníkům způsobit zranění, například právě při „sesmeknutí“ nohy, tak jak se to stalo žalobkyni, a taková situace nemusí být až tak výjimečná. Odvolací soud má přitom za to, že průměrní návštěvníci posilovny, tím spíše ženy, jejichž smysl pro mechaniku je obecně nižší než u mužů, mohli jen stěží očekávat, že v případě vysmeknutí nohy se pohyblivá část předmětného stroje může dostat až nahoru do styku s jeho statickou částí. Proto zde měla žalovaná přistoupit k prevenci důsledněji a minimálně upozornit návštěvníky nějakým návodem, že taková situace může nastat, což žalobkyně nečinila. Lze dodat, že pokud by byl stroj konstruován tak, že by se pohyblivá část stroje do kontaktu s statickou částí dostat neměla (což s ohledem na neexistenci stroje v době soudního řízení nelze ověřit), pak by se jednalo o vadu stroje a i za tu by žalovaná jako provozovatel odpovídala.

14. Poslední otázkou, kterou odvolací soud řešil, byla spoluúčast žalobkyně na vzniklé škodě. To, že žalobkyně před vznikem úrazu či v jeho okamžiku se držela mimo madla určená k držení, bylo prokázáno, ani žalobkyně to ve své účastnické výpovědi nezpochybnila. Sama uvedla, že stroj použila takovým způsobem pro větší cvičící efekt, když při takovém držení mohla posilovat jiné svalové partie než při držení madla. Bylo prokázáno, že žalobkyně měla bohaté sportovní

zkušenosti, a to také s návštěvami fitness center. Je otázkou, zda tato zkušenost svědčí v její prospěch, či nepospěch. Odvolací soud má za to, že ji nelze použít výhradně v její nepospěch. Právě proto, že žalobkyně měla dlouhodobou zkušenost a věděla, co přesně od posilování očekává a potřebuje, měla zřejmě rozumný důvod pro to, aby stroj použila jinak (držela se jej jinde). A jak již bylo shora uvedeno, odvolací soud má za to, že spíše nemohla očekávat, že by se rameno stroje mohlo v případě nehody dostat až nahoru. Na druhou stranu, pokud by se držela na místě k tomu určeném, k jejímu úrazu by nedošlo. Žalobkyně přitom musela vědět, že stroje jsou obecně potencionálně nebezpečné a měla s nimi proto zacházet opatrněji a držet se tam, kde to výrobce určil, jinak riskovala. Tudíž ani žalobkyně nezachovala potřebnou míru opatrnosti.

15. Způsob, jakým se na předmětném stroji drželi ostatní návštěvníci fitnesscentra, nebyl z těchto hledisek podstatný, ostatně soud prvního stupně jej ani dostatečně nezjistil.

16. Proto odvolací soud dospěl k závěru, že na vzniku škody se podílely obě strany. Nelze říci, že by podíl jedné byl vyšší než podíl druhé, a proto odvolací soud dospěl k závěru, že byl stejný. Proto změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že nárok žalobkyně je co do základu opodstatněn z 50 % (přitom formuloval výrok rozsudku tak, aby odpovídal obvyklé praxi, viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 7. 2020, sp. zn. 25 Cdo 3287/2019). Žalobkyni pak bude náležet polovina

17. Důvodnou neshledal odvolací soud námitku žalované, že žalobkyně ji podáním žaloby po téměř třech letech od úrazu znemožnila řádnou a účinnou obranu, a proto by při shledání odpovědnosti žalované, bylo namíste aplikovat § 2953 odst. 1, § 6 odst. 2 a § 8 o. z. Nelze nevidět, že byť v době mezi vznikem škody a podáním žaloby došlo ke změně vlastníků žalované, jedná se stále o stejnou osobu a důkazy byly v moci její moci, nikoli v moci žalobkyně (ta byla naopak znevýhodněna). Bylo na nabyvatelích, aby při koupi obchodních podílů se zajímali i o škodu vzniklou žalobkyni, která nebyla dořešena, a to i s přihlédnutím k tomu, že šlo o nejzávažnější úraz, k němuž při provozování žalované došlo. Pokud o škodě nevěděli, jde o vztah mezi nimi a jejich právními předchůdci, který nemůže mít důsledky vůči žalobkyni.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je přípustné dovolání k Nejvyššímu soudu, jestliže rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího soudu nebo která v rozhodování Nejvyššího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je Nejvyšším soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být Nejvyšším soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. Dovolání se podává u soudu prvního stupně do dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí.

Plzeň 17. února 2022

JUDr. Zdeněk Pulkrábek Ph.D.
předseda senátu